

ภาวะเศรษฐกิจสหกรณ์ออมทรัพย์ ปี 2566 และแนวโน้มปี 2567

นายเอกชัย เกิดสวัสดิ์

นักวิชาการสถิติชำนาญการ

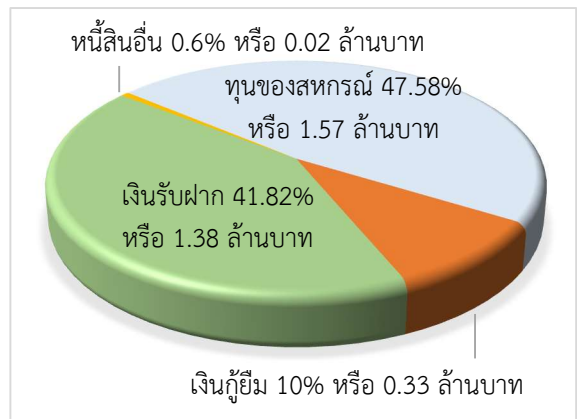
กลุ่มวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ปี 2566 ภาวะเศรษฐกิจไทยชะลอตัวจากภาคการส่งออกสินค้า ภาคการท่องเที่ยว และคาดการณ์อัตราเงินเฟ้อจะสูงขึ้น ซึ่งคณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) ได้ปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายหลายครั้งจาก 0.25% ต่อปี เป็น 2.50% ต่อปี ในเดือนกันยายน 2566 สถาบันการเงินได้ปรับขึ้นดอกเบี้ยเงินฝาก และดอกเบี้ยเงินกู้ ให้สอดคล้องกับอัตราดอกเบี้ยนโยบาย การปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยย่อมส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของประชาชนและภาคธุรกิจ ทั้งปริมาณการใช้จ่าย การออม และการลงทุน รวมถึงการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้ผลประกอบการธนาคารพาณิชย์ไทยปรับตัวดีขึ้น ในส่วนของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่เป็นสถาบันการเงินประเภทหนึ่งที่ดีดำเนินธุรกิจคล้ายกับธนาคารพาณิชย์ย่อมมีโอกาสได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจ จากการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายและการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

ภาวะเศรษฐกิจสหกรณ์ออมทรัพย์ ปี 2566

ปี 2566 สหกรณ์ออมทรัพย์จำนวน 1,356 แห่ง สมาชิก 3,450,728 คน ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2566 ภาวะเศรษฐกิจในภาพรวมยังคงมีแนวโน้มการขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง ปริมาณเงินทุนสูงถึง 3.30 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้น 5.20% เทียบกับปีก่อน โดยเป็นทุนของสหกรณ์ 47.58% เพิ่มขึ้น 3.46% เทียบกับปีก่อน สามารถรองรับหนี้เงินกู้ยืมภายนอกได้เกือบ 5 เท่า แต่หนี้กู้ยืมภายนอกก็เพิ่มขึ้นเช่นกัน 14.89% เทียบกับปีก่อน แต่สัดส่วนยังไม่สูงมาก ซึ่งถือว่าแหล่งเงินทุนสามารถรองรับความเสี่ยงจากการลงทุนได้ มีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 ทุนดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ ปี 2566

สถานการณ์สินเชื่อและเงินรับฝากเงิน

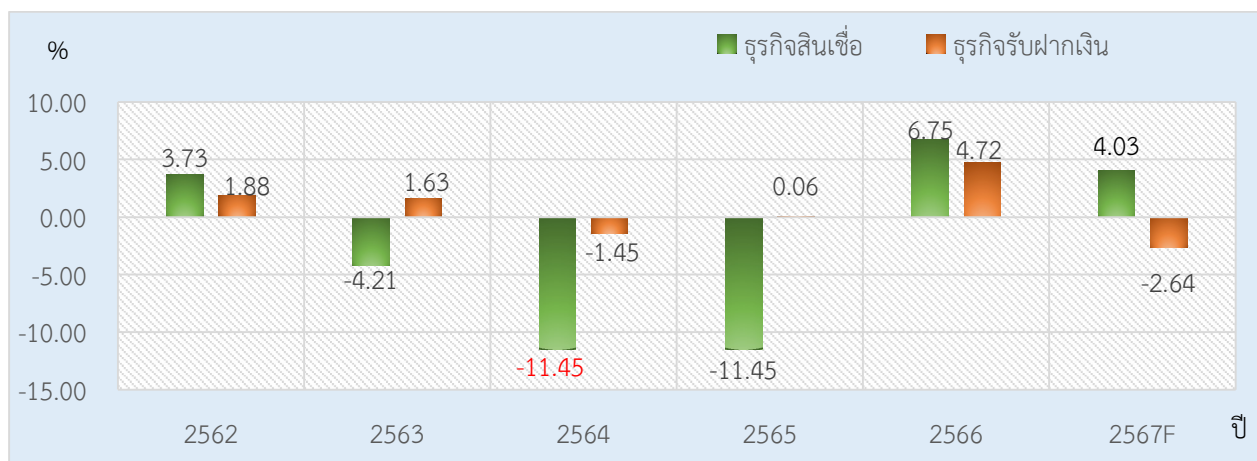
ภาพรวมมูลค่าธุรกิจสหกรณ์ออมทรัพย์ มีมูลค่า 1.73 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้น 5.98% เทียบกับปีก่อน เป็นมูลค่าธุรกิจสินเชื่อ 62.40% และมูลค่าธุรกิจรับฝากเงิน 37.60% โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- **ธุรกิจสินเชื่อ** มีมูลค่า 1.07 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้น 6.75% เป็นการให้สมาชิกกู้ 93.68% ของมูลค่าธุรกิจสินเชื่อ เพิ่มขึ้น 6.83% ทำให้มีสินเชื่อคงเหลือสิ้นปี 2.30 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้น 3.41% เป็นการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการกู้เงินไปชำระหนี้เดิม การใช้สอยส่วนตัว และใช้จ่ายในครัวเรือน ขยายตัวเพิ่มขึ้น ส่วนการซื้อที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง และยานพาหนะ หดตัวลดลง

- **ธุรกิจรับฝากเงิน** มีมูลค่า 0.65 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้น 4.72% เป็นเงินรับฝากสมาชิก 88.92% ของมูลค่าธุรกิจรับฝากเงิน เพิ่มขึ้น 4.30% ทำให้มียอดเงินรับฝากคงเหลือสิ้นปี 1.38 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้น 4.91% ซึ่งเป็นการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

เงินให้สินเชื่อขยายตัวเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงกว่าการขยายตัวของเงินรับฝาก อัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝากยังอยู่ในระดับสูงถึง 165.98% และอัตราส่วนทุนหมุนเวียนเท่ากับ 0.44 แสดงว่าภาพรวมสหกรณ์ออมทรัพย์อาจมีปัญหาด้านสภาพคล่องได้ สหกรณ์ควรบริหารการให้สินเชื่อให้สอดคล้องกับปริมาณเงินฝาก และหนี้สินที่สหกรณ์ต้องชำระ เพื่อให้มีสภาพคล่องที่ดี

ภาพที่ 2 อัตราการขยายตัวของมูลค่าธุรกิจสินเชื่อและธุรกิจรับฝากเงิน

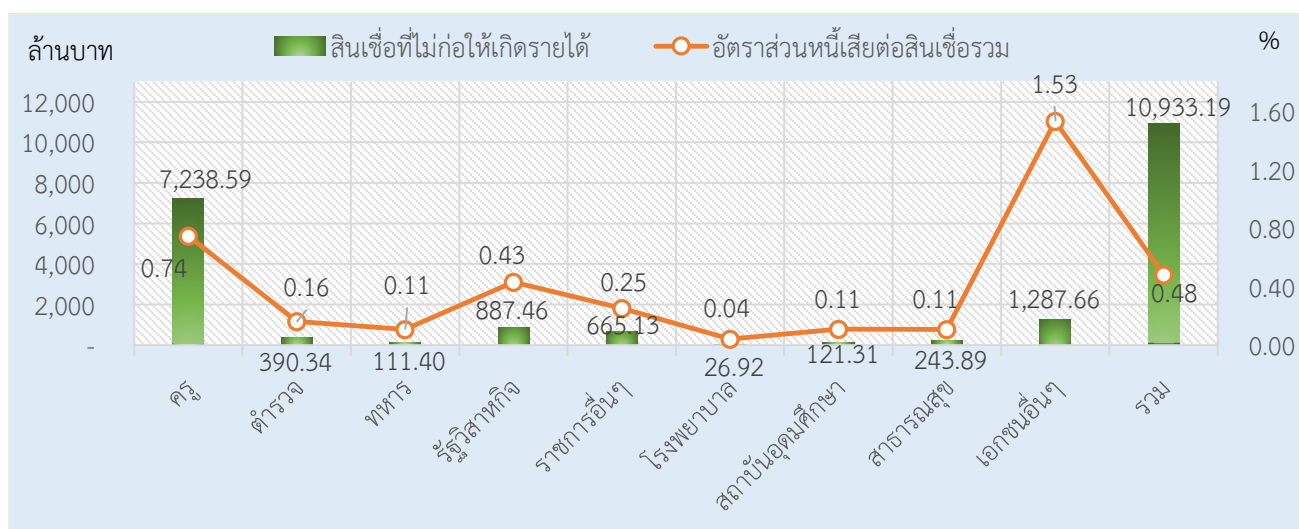

ที่มา :กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

คุณภาพของสินเชื่อ

คุณภาพสินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์ในภาพรวมทรงตัวใกล้เคียงกับปีก่อน โดยมีอัตราหนี้ค้างชำระ 1.17% ของหนี้ที่ถึงกำหนดชำระ ซึ่งมากกว่าปีก่อนที่มีอัตราหนี้ค้างชำระ 1.01% ส่วนสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ หรือ NPL (Non-performing Loan) 1.10 หมื่นล้านบาท เพิ่มขึ้น 5.04% เทียบกับปีก่อน คิดเป็นอัตราส่วนหนี้เสียต่อสินเชื่อรวม (NPL ratio) 0.48% ใกล้เคียงกับปีก่อน โดยสหกรณ์ออมทรัพย์क्रमมีหนี้เสียมากที่สุด 7,238.59 ล้านบาท คิดเป็น 66.21% ของสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ส่วนสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขและสหกรณ์ออมทรัพย์ราชการส่วนท้องถิ่น มีอัตราส่วนหนี้เสียต่อสินเชื่อรวมมากที่สุด 1.54% และ 1.45% ตามลำดับ ถึงแม้ว่าหนี้ค้างชำระและหนี้เสียของสหกรณ์ออมทรัพย์ภาพรวมจะอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ แต่อัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อน อาจสะท้อนสัญญาณแนวโน้มทางเศรษฐกิจของสมาชิก ที่ทำให้ลูกหนี้ไม่มีความสามารถที่จะชำระหนี้ได้

ภาพที่ 3 สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ NPL (Non-performing Loan) และอัตราส่วนหนี้เสียต่อสินเชื่อรวม (NPL ratio)

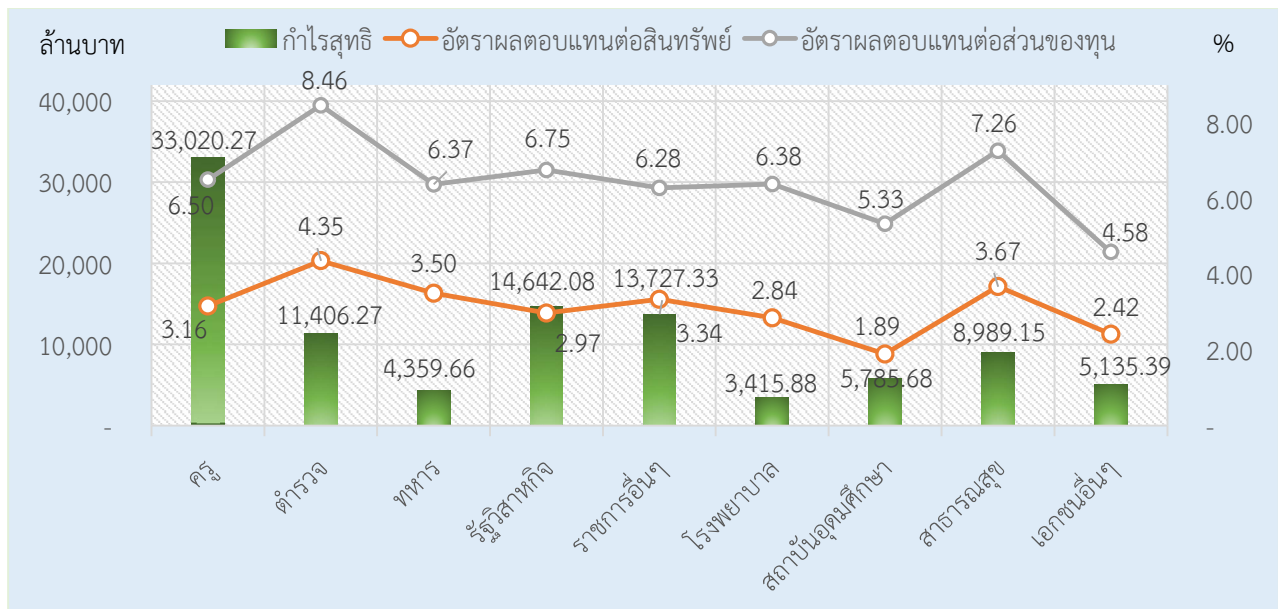

ที่มา :กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ผลการดำเนินงาน

ภาพรวมผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ มีกำไรสุทธิ 1.00 แสนล้านบาท เพิ่มขึ้น 5.38% เทียบกับปีก่อน มาจากการเพิ่มขึ้นของรายได้ โดยเฉพาะรายได้จากการลงทุน เพิ่มขึ้นถึง 30.34% ส่วนรายได้จากธุรกิจสินเชื่อถึงแม้ว่าจะมีสัดส่วนมากที่สุด แต่รายได้ลดลง 0.63% ซึ่งไม่สอดคล้องกับการขยายตัวของมูลค่าธุรกิจสินเชื่อที่เพิ่มขึ้น ซึ่งมาจากสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น ทำให้รายได้รวมทั้งสิ้น 1.64 แสนล้านบาท เพิ่มขึ้น 3.56% ขณะที่ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 0.63 แสนล้านบาท เพิ่มขึ้น 0.80% โดยมีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ 3.12% และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น 6.50% ซึ่งสะท้อนถึงคุณภาพของสินทรัพย์ค่อนข้างดี โดยสหกรณ์ออมทรัพย์ครุมีกำไรสุทธิมากที่สุด 3.30 หมื่นล้านบาท ส่วนสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจและสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขมีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์มากที่สุด 4.35% , 3.67% ตามลำดับ

ภาพที่ 4 กำไรสุทธิของสหกรณ์ออมทรัพย์

ที่มา :กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

แนวโน้มการเติบโตของธุรกิจสหกรณ์

แนวโน้มการเติบโตของธุรกิจสหกรณ์ออมทรัพย์ ในปี 2567 คาดว่ายังคงสามารถเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง แต่การเติบโตค่อนข้างจำกัด โดยคาดการณ์มูลค่าธุรกิจสินเชื่อมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น 4.03% จากการปรับอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งอาจส่งผลให้สมาชิกกู้เงินกับสหกรณ์มากขึ้น จะเห็นได้จากการกู้ยืมเงินของสมาชิกไปชำระหนี้เดิม และใช้จ่ายส่วนตัวเพิ่มขึ้น ส่วนปัจจัยที่เป็นข้อจำกัดในการเติบโตของธุรกิจสินเชื่อ อาจเนื่องมาจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ช้า อัตราเงินเฟ้อที่ยังอยู่ในระดับสูง ปัญหาหนี้ครัวเรือน ภาระหนี้สะสมของสมาชิกที่มีกับสหกรณ์ สะท้อนจากการกู้ยืมเงินของสมาชิกที่ใช้ในการซื้อสินทรัพย์หรือลงทุนลดลง ส่วนคาดการณ์มูลค่าธุรกิจรับเงินฝาก มีแนวโน้มลดลง 2.64% จากภาระหนี้สะสมของสมาชิกที่มีกับสหกรณ์ และพฤติกรรมการลงทุนของประชาชนปรับเปลี่ยน โดยการเลือกลงทุนในรูปแบบอื่น ๆ เช่น พันธบัตรรัฐบาล ตราสารหนี้ ที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า

กล่าวโดยสรุป ในปี 2566 ภาวะเศรษฐกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์คาดการณ์ว่ายังคงสามารถขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องแต่เป็นการเติบโตที่ใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา แนวโน้มการเติบโตธุรกิจสินเชื่อและธุรกิจรับฝากเงินในปี 2567 คาดการณ์ว่ามีขยายตัวอย่างจำกัด ด้วยแรงหนุนสำคัญจากการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ และการขึ้นอัตราดอกเบี้ยของธนาคาร ทำให้สมาชิกหันมาสนใจกู้ยืมเงินกับสหกรณ์เพิ่มสูงขึ้น แต่เนื่องด้วยสมาชิกมีภาระหนี้ครัวเรือน และหนี้สินกับสหกรณ์ที่ค่อนข้างสูง ทำให้เกิดข้อจำกัดในการกู้ยืมเงินกับสหกรณ์และฝากเงินกับสหกรณ์ ผลประกอบการของสหกรณ์ออมทรัพย์คาดว่าจะปรับดีขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นกัน อันเนื่องมาจากการขยายตัวของธุรกิจ และรวมถึงความสามารถของการบริหารจัดการสินเชื่อสหกรณ์ค่อนข้างดี จากอัตราค้างชำระหนี้และสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ หรือ NPL (Non-performing Loan) ค่อนข้างต่ำ รวมถึงผลตอบแทนของเงินลงทุนสูงจึงทำให้ผลประกอบการสหกรณ์ออมทรัพย์มีแนวโน้มไปในทิศทางที่ดี